

Chojnacki, Jakub

Z jubileuszu 175-lecia Muzeum Mazowieckiego. Propozycja przywrócenia muzeum imienia profesora Ignacego Mościckiego

---

Notatki Płockie 41/3-168, 24-27

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z JUBILEUSZU 175-LECIA MUZEUM MAZOWIECKIEGO. PROPOZYCJA PRZYWRÓCENIA MUZEUM IMIENIA PROFESORA IGNACEGO MOŚCICKIEGO

W sobotę, dnia 21 września 1996 r. w sali barokowej Muzeum odbyły się główne uroczystości jubileuszowe. Patronat nad jubileuszem 175-lecia objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski.

W uroczystej sesji udział wzięło około 200 uczestników, wśród nich: dr Jerzy Wysokiński - reprezentujący Prezydenta RP i jego doradca; prof. dr. inż. Tadeusz Polak - wiceminister Kultury i Sztuki, płk mgr Marian Rodzeń - Wicewojewoda Płocki; mgr inż. Dariusz Krajowski-Kukiel - Prezydent miasta Płocka; prof. dr inż. Andrzej Tomaszewski - Generalny Konserwator Zabytków; prof. dr Tadeusz Chrzanowski - prezes Stowarzyszenia Historyków Sztuki i jego Sekretarz Generalny dr Marian Sottysiak; prof. dr Konstanty Kalinowski - dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu i przewodniczący Komitetu Narodowego ICOM; dr Jacek Ojrzyński - prezes Związku Muzeów Polskich; prof. dr Irena Hulm - członek Rady Naukowej Muzeum; prof. dr Krzysztof Jakubowski - dyrektor Muzeum Ziemi PAN; dr inż. Kazimierz Jasiuk - dyrektor Muzeum Techniki NOT, członek Zarządu Komitetu Narodowego ICOM; mgr Danuta Łuniewicz-Koper - wicedyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie; mgr Franciszek Cemka - dyrektor Departamentu Muzeów MKiS.

Uczestniczący w sesji jubileuszowej prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego dr inż. Jakub Chojnacki wygłosił przemówienie treści następującej:

Gospodarzu uroczystości, dyrektorze - kasztelanie Zamku,

Drogi Panie Ministrze tak wielce dla Płocka zastużony (prof. T. Polak),

Wielce Szanowni Zgromadzeni!

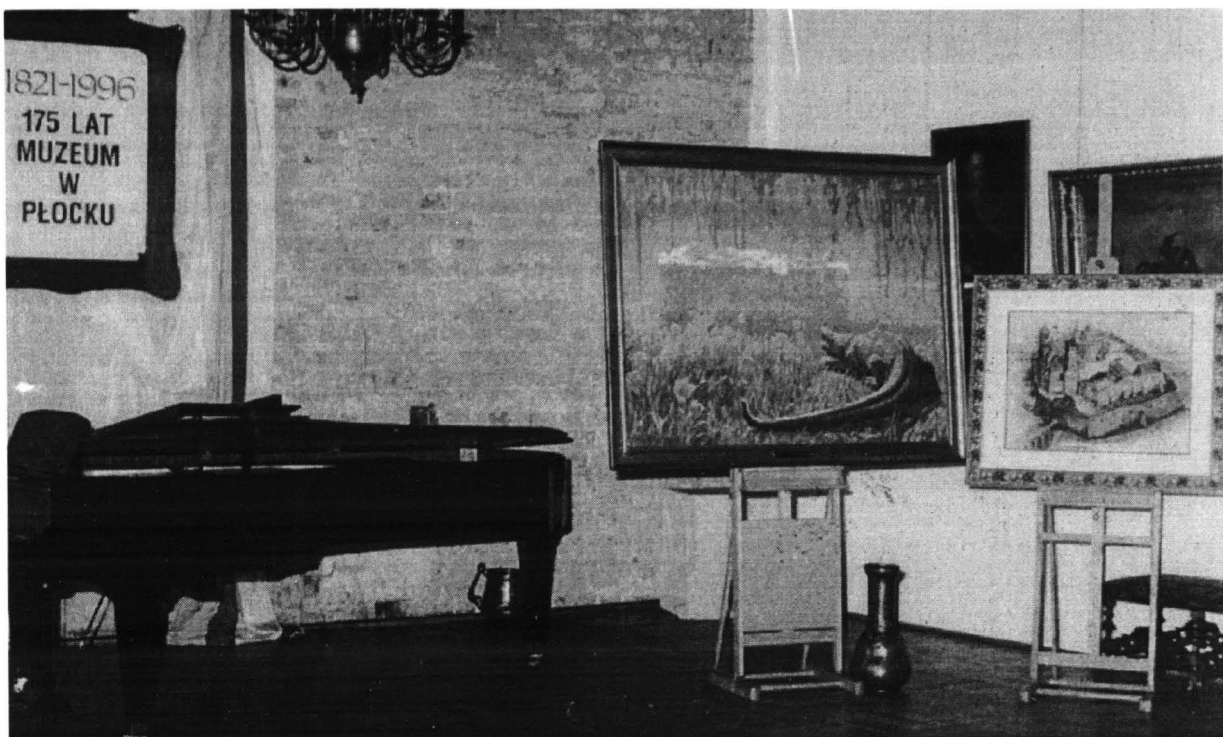
W dniu 12 lutego 1996 r. z siedziby Towarzystwa Naukowego Płockiego na temat płockiej kultury transmi-

towano w programie I Telewizji Polskiej dwugodzinną audycję. Biorący w niej udział dyrektor Muzeum Mazowieckiego mgr Tadeusz Zaremba powiedział: "Muzeum jest dzieckiem Towarzystwa i to bardzo udanym" ...

Z poglądem pana Kasztelana zgadzam się. Od początku istnienia Towarzystwa Muzeum miało szczęście do ludzi oddanych mu całym sercem. Przypomnieć tu

Sala barokowa Muzeum Mazowieckiego, 21 września 1996 r. W sesji jubileuszowej wzięło udział około 200 osób. Od lewej strony: prof. dr Krzysztof Jakubowski, dr inż. Jakub Chojnacki, prof. dr inż. Andrzej Tomaszewski, prof. dr inż. Tadeusz Polak i prof. dr Konstanty Kalinowski.

Dwie instytucje ofiarowały Muzeum dary jubileuszowe. Od lewej: Karol Homelaks 1912 r., secesja, "Z jakiejś bajki" - dar Urzędu Miasta Płocka i dar Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego domniemany widok zamku płockiego z 1650 r. - dzieło prof. Jana Gumowskiego odrysowane przez art. mal. Jacka Waśko z Ciechocinka.

wypada Kajetana Morykoniego, Halinę Rutką, Kazimierza Gelinka, Bolesława Jędrzejewskiego, Marię Macieszynę i jej męża Aleksandra. Należy jednak pamiętać, iż 175 lat Muzeum, czy 175-lecie Towarzystwa nie jest tożsame z okresem ich działalności. Były bowiem przerwy - niezależne od społeczników - związane z zaborami czy okupacją hitlerowską. Muzeum dzieliło losy Towarzystwa i Kraju. Podobnie zresztą było z Uniwersytetem Warszawskim czy Politechniką.

Jednak zawsze myślano o rozwoju. Na początku XX wieku, gdy Towarzystwo uzyskało pierwszy własny budynek przy pl. Narutowicza 8, prawie połowę jego pomieszczeń zajmowały zbiory muzealne. Na ich rzecz w 1930 roku zakupiono dom "Pod Opatrznością" przy pl. Narutowicza 2.

Krokiem milowym w rozwoju Muzeum była decyzja Ministra Kultury i Sztuki stanowiąca, iż z dniem 1 stycznia 1950 roku Muzeum Mazowsza Płockiego im. prof. Ignacego Mościckiego - gdyż tak nazywało się od 1928 r. - zostaje od Towarzystwa "Przejęte w zarząd i użytkowanie Państwa".

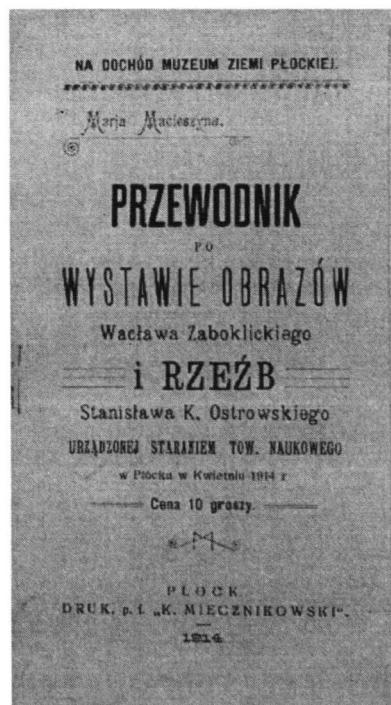
Od państwowego Muzeum Płockiego nie pobieraliśmy w domu "Pod Opatrznością" nawet czynszu, aby nie utrudniać i nie przeszkadzać w jego istnieniu i działalności.

Przejęte od nas przez Państwo 10 tysięcy eksponatów są naszą własnością. Jednak nie wystąpiliśmy w latach transformacji ustrojowej o ich zwrot, gdyż w rękach dobrych zawodowych fachowców Państwa są lepiej konserwowane i lepiej służą społeczeństwu, niż miałyby to miejsce w Towarzystwie. Poza tym nie jesteśmy pazerni na dobra materialne.

Jednak "złoty wiek" dla Muzeum, niebawem jego roz-

wój nastąpił w ostatnich 25 latach Polski Ludowej. Nastąpiło to z chwilą objęcia dyrektorowania przez dr. Mariana Sołtysiaka, którego dzieło już od 19 lat kontynuuje skutecznie dyrektor Zaremba. Powstała unikalna kolekcja secesji polskiej i europejskiej, które wyróżnia nasze Muzeum na tle całego polskiego muzealnictwa.

Muzeum otrzymało w 1973 r. własny gmach Zamku Książąt Mazowieckich dzięki budowie giganta polskiej Petrochemii, które - zgodnie z uchwałą nr 420/60 z 8

Mgr Tadeusz Zaremba - dyrektor Muzeum Mazowieckiego, dr inż. Jakub Chojnacki - prezes TNP, honorowy kustosz Muzeum (od 1973 r.) i dr Marian Sołtysiak - b. dyrektor Muzeum.

XII 1960 r. o inwestycjach towarzyszących budowie wielkiego przemysłu chemicznego - miało partycypować w adaptacji tzw. b. opactwa benedyktyńskiego na "Muzeum Ziemi Mazowieckiej". Zapis ten nastąpił z inicjatywy i starań płaści Ziemi Płockiej mec. Tadeusza Gierzyńskiego - prezesa TNP.

Udał się nawet do Watykanu celem uzyskania zez-

wolenia na adaptację zamku, z którego Petrochemia wyprowadziła 44 rodziny w obiekcie zamieszkałe i przeznaczając na ten cel dwa duże bloki mieszkalne.

Gdyby w Płocku nie budowano Kombinatu, tego nośnika postępu gospodarczego, demograficznego i kulturalnego - to prawdopodobnie te 44 rodziny w Zamku mieszkałyby do dzisiaj. Nie byłoby "płockiego fenomenu rozwojowego" (prof. Antoni Rajkiewicz), miasto liczyłoby dziś ok. 65 000 mieszkańców, tj. połowę dzisiejszego stanu.

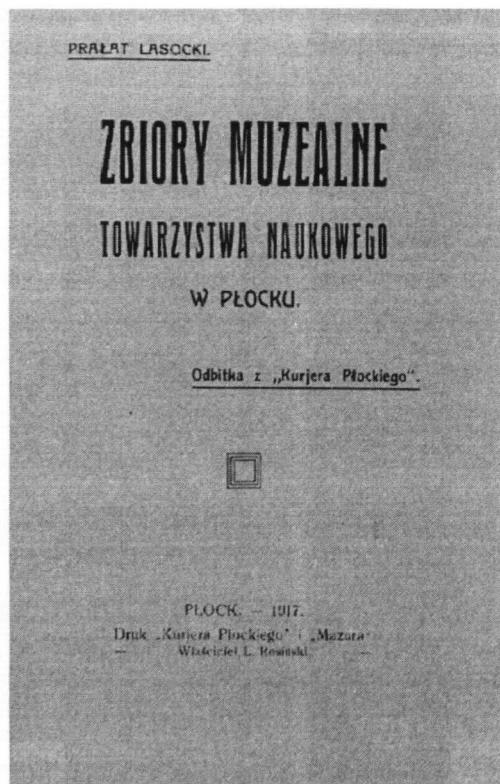
Spełnił się sen Stefana Żeromskiego w poemacie "Wista", że *Rozrosną się od tysiąca fabryk stare grody: Kraków, Sandomierz, Warszawa, Płock, Włocławek, Toruń, Gdańsk.*

Pozwólcie, że w imieniu Zarządu TNP i własnym, jako honorowy kustosz Muzeum (tytuł ten otrzymałem w 1973 r.), którego zbiory obecnie liczą ponad 70 tysięcy pozycji, pogratuluję "dziecku bardzo udanemu" dotychczasowych wielkich osiągnięć, także zagranicznych, gdyż staliście się wyróżnikiem miasta Bolesława Krzywoustego i Ludwika Krzywickiego i życzę Wam dalszego rozwoju.

Dotychczasowe zwiększanie liczby zbiorów to sukces nie tylko ilościowy, ale przede wszystkim znakomity poziom nowych zbiorów - nabytków.

Wydaje mi się, iż wypadaloby - przy okazji 175-lecia - przywrócić Muzeum dawne jego imię Prezydenta Ignacego Mościckiego, który na Mazowszu (w Mierzanowie k/Ciechanowa) urodzony, do szkoły w Płocku uczęszczający, w kościele farnym wziął w 1892 r. ślub z Michaliną z Czyżewskich, tu z rodzicami zamieszkałą.

Był wybitnym uczonym, autorem 57 patentów w dziedzinie chemii, Honorowym Obywatelom miasta Płocka. Będąc 10 lipca 1928 roku w siedzibie Towarzystwa Naukowego Płockiego podarował nam na cele

muzealne tysięcy złotych, co wówczas było znaczną kwotą.

Przywrócić imię, a nie nadać, gdyż żadnym dokumentem państwowym ta nazwa nie uległa likwidacji, a tylko zaprzestano jej używania, poszła w zapomnienie. Ideę tę poddano dyskusji i uchwale Walnego Zgromadzenia TNP.

Przyczyniając się do rozwoju zbiorów przekazuję obraz, domniemany widok zamku płockiego z 1650 r., dzieło prof. Jana Gumowskiego, a odrysowany przez artystę - malarza Jacka Waśko z Ciechocinka, medal 175-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz pierwszą "Księgę ławniczą miasta Płocka 1489-1517".

Muzeum Mazowieckie im. profesora Ignacego Mościckiego - Prezydenta Rzeczypospolitej

Vivat, crescat, floreat!!!

